

Flora en fauna quickscan Hertenbaan te Erica

Rapportnr.
Auteur

Opdrachtgever
Contactpersoon
Datum uitgave

2015-N18
Sander D. Elzerman &
Evelien van Doorn
RooBeek Advies
Dhr. M. Beek
20 april 2015

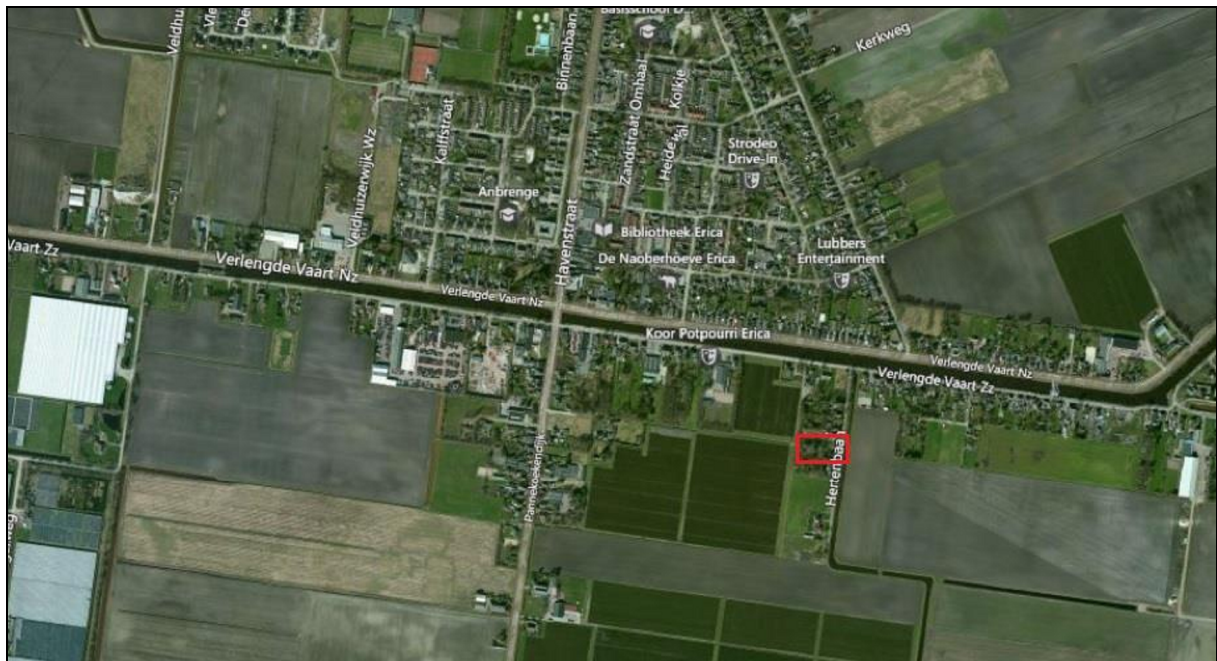

Flora en fauna quickscan Hertenbaan te Erica

Aanleiding

Op een perceel in de gemeente Emmen, provincie Drenthe, is de bouw van een woning gepland. In het kader van deze ruimtelijke ontwikkeling is een flora en fauna onderzoek uitgevoerd. Door middel van een quickscan (een verkennend onderzoek) is een indruk verkregen van de mogelijkheid dat zich beschermde flora en fauna binnen het projectgebied bevinden. Hieruit moet blijken of soortgericht vervolgonderzoek nodig is. Dit kan mogelijk leiden tot de aanvraag van een ontheffing op de Flora- en faunawet en het treffen van beschermingsmaatregelen.

Het perceel ligt ten zuiden van de dorpskern Erica aan de Hertenbaan (Figuur 1). Het terrein wordt gebruikt als moes- en siertuin. De initiatiefnemer is voornemens om een huis te bouwen op het terrein. Het perceel wordt omgeven door conifeer- en laurierhagen. Alleen de laurierhaag aan de voorkant van het terrein zal voor een deel weggehaald worden, om een vrij uitzicht over de akker te krijgen. De rest van de hagen blijven behouden.

Figuur 1. Het projectgebied (rode kader) ligt ten zuiden van de bebouwde kom van Erica.

Methodiek

In eerste instantie is het voorkomen van beschermde soorten in de regio bekeken. Hiertoe zijn verspreidingsatlassen en openbare bronnen met natuurgegevens geraadpleegd. Dit gaf een beeld van de potentiële beschermde soorten die in de omgeving voorkomen. Een beschermde plant of dier kan in de regio van een projectgebied zijn vastgesteld, maar dat wil niet zeggen dat het projectgebied zelf voor die soort geschikt is. Om dit nader te bepalen is het terrein op 3 april 2015 bezocht. Tijdens het veldbezoek was het 6°C, half bewolkt en weinig wind. Deze weersomstandigheden waren voldoende gunstig om een betrouwbaar beeld te krijgen van de aanwezige soorten. Voor soorten, die ten tijde van het veldbezoek niet waarneembaar waren, is op basis van het voorkomen en biotoop een inschatting gemaakt over de geschiktheid van de lokale situatie.

De nadruk lag op de soorten waarvoor op basis van art. 75 van de Flora- en faunawet een ontheffing nodig is en soorten waarvan de vaste rust- of verblijfplaats jaarrond beschermd is (Ministerie van LNV, 2009). Het betreffen zgn. Tabel 2 en 3-soorten die vallen onder de zwaarste beschermingsregimes (Ministerie van LNV, 2005). Wanneer werkzaamheden deze soorten (mogelijk) treffen dan is een ontheffing verplicht. Voor soorten opgenomen in Tabel 1 geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een

vrijstelling wanneer men de Zorgplicht in acht neemt. De Zorgplicht (artikel 2 Flora- en faunawet) is een algemeen geldende fatsoeneis ten aanzien van de omgang met flora en fauna. De (potentiële) functionaliteit van het projectgebied is voor alle beschermde soortgroepen tijdens het veldbezoek beoordeeld.

Wet- en regelgeving

Dit onderzoek richt zich op de beschermde soorten uit de Flora- en faunawet. In beginsel zijn alle in Nederland in het wild levende dieren en planten beschermd. Voor bepaalde soorten geldt een vrijstellingsregeling. Uitgangspunt hierbij is dat de werkzaamheden geen afbreuk mogen doen aan de duurzame instandhouding van planten- of dierenpopulaties. Een aantal soorten flora en fauna kent een zwaarder beschermingsregime (Ministerie van LNV, 2005). Deze soorten zijn opgenomen in drie tabellen. Voor soorten die in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn worden genoemd en voor de per Algemene Maatregel van Bestuur (Vrijstellingenbesluit) aangewezen zeldzame en bedreigde soorten gelden de meest strikte eisen. Het is mogelijk om voor deze soorten een ontheffing aan te vragen. Dit hangt af van de zeldzaamheid van de soort en de impact van de werkzaamheden. Bij de vogels wordt onderscheid gemaakt tussen activiteiten binnen en buiten de broedtijd. Alle in Nederland voorkomende vogelsoorten worden gelijkwaardig beschermd. Voor verstoring tijdens het broedseizoen worden geen ontheffingen verleend. Buiten het broedseizoen zullen de activiteiten minder problemen geven. Een uitzondering hierop vormt een selectie aan vogelsoorten die jaarronde bescherming genieten (Ministerie van LNV, 2009). De vaste rust- en verblijfplaatsen en de functionele omgeving van deze soorten mogen ook buiten het broedseizoen niet gestoord worden.

Naast de bescherming van soorten erkent de Flora- en faunawet ook de bescherming van individuele dieren en planten. Hiertoe geldt de Algemene Zorgplicht (art. 2). Dit is een algemene fatsoeneis om onnodige schade aan plant en dier te voorkomen.

De bescherming van planten en dieren is gebaseerd op het 'Nee, tenzij'-principe. Dit wil zeggen, dat in principe werkzaamheden of ruimtelijke ontwikkelingen geen negatief effect mogen hebben op beschermde flora en fauna, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen reguliere werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkelingen. Wanneer de activiteiten geen negatief effect hebben op de flora en fauna dan is geen ontheffing nodig. In veel gevallen is dat echter moeilijk vooraf te bepalen. Daarom is het raadzaam om van tevoren het voorkomen van beschermde soorten in kaart te laten brengen. Hiermee wordt niet alleen het voorkomen van een soort binnen het projectgebied bepaald, maar ook de mate van aanwezigheid en daarmee het effect van de activiteiten op de soort.

De aanvragen voor een ontheffing op de Flora- en faunawet worden ingediend en beoordeeld door Rijksdienst voor Ondernemend Nederland van het Ministerie van Economische Zaken (Ministerie van EZ).

Resultaten

Het projectgebied is beschreven aan de hand van de landschappelijke en ecologische kenmerken. Vervolgens worden de aangetroffen en, indien van toepassing, de te verwachten soorten behandeld.

Beschrijving projectgebied

Het projectgebied betreft een ongenummerd perceel gelegen aan de Hertenbaan. Deze doodlopende straat ligt ten zuiden van Erica. Het terrein ligt tussen enkele volkstuinen met een klein bosperceel. Ten tijde van het veldbezoek was het projectgebied in gebruik als moes- en siertuin (Figuur 2). Aan de zuidkant wordt het perceel begrensd door een gesnoeide coniferen haag. Langs de oost- en westrand staat een laurier haag en aan de noordkant wordt het projectgebied begrensd door een gaashek.

Figuur 2. Overzicht van de moestuin met laurier- en coniferenhaag.

Figuur 3. Midden in het projectgebied staan enkele grote coniferen.

Binnen het projectgebied is een overkapping aanwezig, waaronder een caravan staat. Dit is de enige vorm van bebouwing in het projectgebied. De overkapping bestaat uit houten schuttingdelen en golfplaten (Figuur 4). Aan de zijkant van de overkapping groeit Klimop *Helix hederæ* tegen de stutpalen op. Midden op het perceel staat een groep coniferen en sparren *Picea spec.* van circa acht meter hoog en een groep coniferen van naar schatting vijf meter hoog (Figuur 3). Er bevindt zich geen open water binnen het projectgebied.

Figuur 4. De overkapping met grote conifeer gezien vanuit oostelijke richting.

Figuur 5. Onder de overkapping was een caravan gestald.

Aangetroffen (beschermde) soorten

Planten

De volgende planten zijn gedetermineerd in het projectgebied: Lievevrouwebedstro *Galium odoratum*, Veldzuring *Rumex acetosa*, Wilgenroosje *Chamerion angustifolium*, Gevlekt Longkruid *Pulmonaria officinalis*, Kleefkruid *Galium aparine*, Paarse Dovenetel *Lamium purpureum*, Echte Valeriaan *Valeriana officinalis* en Kleine Veldkers *Cardamine hirsuta*. Dit betroffen vermoedelijk allen soorten van wilde oorsprong. Daarnaast waren veel tuinplanten en bessenstruiken aangeplant. Een deel van de grond was omgeploegd voor de moestuin. De aanwezigheid van deze planten wijzen op een voedselrijke toestand van de bodem. Gezien het feit dat het projectgebied onderhouden wordt/is als sier- en moestuin verkleint de kans op een natuurlijke vestiging van een beschermde soort. Bovendien zijn veel soorten uit de tabellen van de Flora- en faunawet kritisch ten opzichte van milieu-omstandigheden en bodemgesteldheid. De voedselrijke bodem en het type gebruik maken de aanwezigheid van een beschermde plant onwaarschijnlijk.

Vogels

Het broedseizoen was ten tijde van het veldbezoek voor een aantal soorten reeds van start gegaan. Een deel van de broedvogels, die elders overwinteren moest echter nog terugkeren vanuit de overwinteringsgebieden.

Van de jaarrond beschermde vogelsoorten is alleen de Huismus *Passer domesticus* is waargenomen tijdens het veldbezoek. De voortplantings-, vaste rust- en verblijfplaatsen zijn niet alleen gedurende de broedtijd, maar ook daarbuiten beschermd. Wanneer werkzaamheden een dergelijke locatie treffen dan is een ontheffing in veel gevallen verplicht. De Huismus is een koloniebroeder die met name broedt in gebouwen, zoals onder dakpannen van woonhuizen (Dienst Regelingen, 2011). Een Huismus is op het perceel ten noorden van het projectgebied waargenomen. De vogel vertoonde geen binding met het projectgebied. Hier staat een woning, waar zich een groep Huismussen ophield. Waarschijnlijk broeden de mussen in het gebouw. In de huidige situatie is het projectgebied ongeschikt voor deze soort vanwege het ontbreken van geschikte nestgelegenheden.

Op basis van de verspreidingsgegevens en de biotoop kon het voorkomen van jaarrond beschermde uilen, zoals Ransuil *Asio otus*, niet op voorhand worden uitgesloten. Ransuilen gebruiken in de winter een roestplaats in grote coniferen of sparren. Daarnaast broeden ze in oude Ekster- en kraaiennesten. Tijdens de rondgang in het projectgebied zijn geen sporen aangetroffen die duiden op de aanwezigheid van een (Rans-)uil. Het wordt niet aannemelijk geacht dat de soort in het projectgebied broedt of een vaste rust- en verblijfplaats heeft.

Tijdens het veldbezoek zijn een aantal algemeen voorkomende soorten waargenomen, te weten Houtduif *Columba palumbus*, Roodborst *Erithacus rubecula*, Koolmees *Parus major*, Pimpelmees *Cyanistes caeruleus* en Vink *Fringilla coelebs*. De genoemde soorten kunnen tot broeden komen in de Klimop of de coniferen in het projectgebied en het bosperceel ten westen ervan. Al deze soorten zijn beschermd tijdens de broedtijd.

Daarnaast is een roepende Groene Specht *Picus viridis* tijdens het veldbezoek gehoord. Deze soort staat op de Rode Lijst aangegeven als kwetsbaar (Hustings *et al.*, 2004). De Groene Specht heeft grote tuinen met gazon oude bomen als habitat (SOVON, 2002). Het bouwen van een woning met grasveld in het projectgebied, kan een uitbreiding betekenen van zijn voedselhabitat. Daarnaast is het bosperceel ten westen van het projectgebied een geschikt broedbiotoop. In het projectgebied ontbreekt geschikte nestgelegenheden.

Zoogdieren

Uit de literatuur was onder andere het voorkomen van de strikt beschermde (Rode) Eekhoorn *Sciurus vulgaris* (Tabel 2) en verschillende soorten vleermuizen (Tabel 3) uit de omgeving bekend (Zoogdierverseniging, 2015). Bij het veldbezoek is de geschiktheid van het projectgebied nader onderzocht. Er zijn tijdens het veldbezoek geen zoogdieren waargenomen.

Het projectgebied vormt een zeer geschikt biotoop voor de Egel *Erinaceus europeaus*. Zeker met het oog op het bosperceel dat ten westen van het projectgebied ligt. Deze soort staat vermeld in Tabel 1 uit de bijlage van de Flora- en faunawet en is vrijgesteld van een ontheffing.

De aanwezigheid van de Eekhoorn kan uitgesloten worden. Op het terrein zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen gevonden. Bovendien bevat het bosperceel ten westen van het projectgebied weinig bomen en struiken, die in de herfst noten en zaden dragen. Dit vormt het grootste deel van het menu van de Eekhoorn.

De verblijfplaatsen, vaste vliegroutes en essentiële foerageergebieden van alle vleermuizen in Nederland zijn beschermd. Gedurende het jaar maken vleermuizen gebruik van verschillende verblijfplaatsen. Een gebouw of boom kan hierbij deze verblijfplaatsen vervullen. Sommige soorten rusten overdag in gebouwen (Limpens *et al.*, 1997). De overkapping bestaat voornamelijk uit schuttingdelen en golfplaten. Deze bevatten geen geschikte ruimte voor vleermuizen om in weg te kruipen. Het bouwwerk is klein en de weerslementen (wind en regen) hebben invloed op de gehele binnenruimte. Op het perceel staan verder geen bomen met geschikte holten of nissen. De bosrand van het bosperceel aan de westkant van het projectgebied is een ideale foerageergebied voor onder andere dwergvleermuizen *Pipistrellus spec.* Deze soorten vangen hun insecten langs bosranden en bosschages (Limpens *et al.*, 1997). Het bouwen van een huis zal geen invloed hebben op deze functie, die het bosperceel mogelijk heeft.

Overige soortgroepen

Voor de overige soortgroepen wordt het projectgebied op basis van het biotoop, het veldbezoek en de literatuurgegevens niet geschikt geacht voor strikt beschermde soorten.

Conclusie en aanbevelingen

Voor een kavel aan de Hertenbaan te Erica, gemeente Emmen, wordt een bestemmingsplan gewijzigd. Dit moet het mogelijk maken om een woning op het terrein te realiseren. In dit kader is een flora en fauna quickscan uitgevoerd.

Geconcludeerd kan worden dat voor de ontwikkeling van het perceel voor woningbouw geen bezwaren zijn vanuit de Flora- en faunawet. Er zijn geen beschermde planten en dieren aangetroffen op het perceel of soorten waarvan de aanwezigheid kon worden aangetoond.

Notitie moet gemaakt worden van de mogelijke aanwezigheid van vogelnesten in de klimop en de coniferen. Alle nestplaatsen hebben in het broedseizoen een beschermde status. Voorafgaand aan de werkzaamheden moet dit gecontroleerd worden op de aanwezigheid van broedende vogels.

Bij de uitvoering van de werkzaamheden moet bovendien te allen tijde rekening de in de Flora- en faunawet opgenomen Algemene Zorgplicht (Art. 2) in acht genomen worden. De Zorgplicht houdt in dat schadelijke effecten aan planten en dieren door menselijk handelen tot een minimum beperkt moeten worden. Deze wettelijke verplichting geldt voor alle flora en fauna in Nederland ongeacht de beschermde status. Hierbij kan gedacht worden aan het verplaatsen van een Egel, indien deze aangetroffen wordt bij het verwijderen van begroeiing.

De bouw van een woning in het projectgebied kan een verrijking zijn voor de beschermde Huismus. Het aanbrengen van geschikte nestvoorzieningen in de vorm van nestkasten of dakpannen kan de nabijgelegen kolonie versterken. De nieuwbouw biedt ook kansen voor vleermuizen. Door één of meerdere vleermuiskasten op te hangen wordt de mogelijkheid geboden voor bepaalde soorten vleermuizen om zich te vestigen. Door dergelijke maatregelen te treffen kan het gebied versterkt worden voor de lokale biodiversiteit.

Literatuur

Dienst Regelingen. 2011. *Soortenstandaard Huismus Passer domesticus*. Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, Den Haag.

Hustings F., Borggreve C., van Turnhout C. & Thissen J. 2004. *Basisrapport voor de Rode Lijst Vogels volgens Nederlandse en IUCN-criteria*. SOVON-onderzoeksrapport 2004/13. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

Limpens, H., Mostert, K. & W. Bongers (red). 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen*. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. 2005. *Wijziging Regeling vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en faunawet*. Staatscourant 2 februari 2005, nr. 23, p. 16.

Ministerie van Landbouw, Natuurbehoud en Visserij. 2009. *Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen*. 26 augustus 2009. Brief Dienst Regelingen, Den Haag.

SOVON Vogelonderzoek Nederland. 2002. *Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000 – Nederlandse Fauna 5*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Zoogdiervereniging. 2015. *Atlas van de Nederlandse Zoogdieren*. Verkregen via <http://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdieratlas>, laatste raadpleging op 17 april 2015. Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Flora en fauna quickscan Hertenbaan te Erica

Status uitgave **Concept**
Rapport nr. 2015-N18
Auteurs Sander D. Elzerman & Evelien van Doorn
Datum uitgave 20 april 2015

Foto's Evelien van Doorn
Kaartmateriaal GoogleEarth

Projectnr. 2015021
Opdrachtgever RooBeek Advies
Contactpersoon Dhr. M. Beek

© Elzerman Ecologisch Advies
Leeuwerik 20
3299 BZ Maasdam

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende. Elzerman Ecologisch Advies kan door de opdrachtgever niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortvloeit uit gebruik van data of gegevens of door toepassing van aanbevelingen en conclusies, die zijn opgenomen in deze rapportage.